

Et passende styresett

Menneskeheten og veien mot en rettferdig verdensorden

En uttalelse fra Bahá'í International Community i anledning De Forente Nasjoners 75 års jubileum.

De forente nasjoners 75 års jubileum kommer idet en raskt skiftende global realitet tilskynder en dypere verdsettelse av menneskehetens gjensidige forbindelse og avhengighet. Midt i forstyrrelsen skapt og aksellerert av en verdensoppslukende pandemi, åpner det seg mange muligheter for markert sosial endring som kan bringe stabilitet til verden og berike livene til dens innbyggere. Gjennom hele historien har turbulente perioder presentert muligheter til å redefinere felles verdier og antagelsene som ligger til grunn for dem. Det er også tilfelle med dette nåværende tidspunktet. Spekteret av områder der etablerte systemer og tilnærminger behøver radikale endringer, antyder hvor kritisk det kommende kvartårhundre – som strekker seg fra De forente nasjoners 75 års jubileum til dets 100 års jubileum – vil være når det gjelder å bestemme menneskehetens lykke. Et voksende kor av stemmer krever avgjørende skritt fremad i vår felles bane mot varig, universell fred. Det er et krav som må innfris.

**«Sann fred og sinnsro vil kun bli en realitet
når enhver sjel
er blitt en slik
som ønsker det gode for hele menneskeheten.»**

Menneskefamilien er én. Dette er en sannhet som har blitt tatt imot av mengder av folk verden rundt. Dens dype implikasjoner for vår felles atferd må nå gi opphav til en koordinert bevegelse mot høyere nivåer av sosial og politisk enhet. Som Bahá'u'lláh erklærte for over et århundre siden, «Sann fred og sinnsro vil kun bli en realitet når enhver sjel er blitt en slik som ønsker det gode for hele menneskeheten.» Farene ved et globalt samfunn som er splittet, er for store til å se dem i øynene.

Forrige århundre ble mange skritt tatt – ufullkomne, men likevel betydelige – for å legge grunnlaget for en verdensorden som kunne sikre internasjonal fred og velstand for alle. Menneskehetens første alvorlige forsøk med et globalt styresett, Folkeforbundet, varte i 25 år. At De forente nasjoner allerede har tredoblet denne varigheten, er imponerende. Faktisk er den uten parallell som en struktur for å engasjere alle verdens nasjoner og som et forum for å uttrykke menneskehetens felles vilje. Likevel viser nylige hendelser at dagens ordninger ikke lenger er tilstrekkelige i møte med

kaskader av stadig mer gjensidig sammenknyttede trusler. Integrering og koordinering må derfor videreføres. Den eneste levedyktige veien fremover ligger i et system med fordyppet globalt samarbeid. Dagens jubileum gir et passende øyeblikk til å begynne å bygge samstemmighet om hvordan det internasjonale samfunnet bedre kan organisere seg, og å vurdere hva som vil være standardene for å måle fremgang.

**Vi finner derfor oss selv
stående på terskelen til en definerende oppgave:
å organisere våre affærer målrettet
i full bevissthet om oss selv
som ett folk i ett felles hjemland.**

De siste årene har begrunnet kritikk av multilaterale ordninger til tider blitt overskygget av avvisning av selve ideen om en regelbasert internasjonal orden. Men denne perioden med tilbakeslag er innebygd i større historiske prosesser som bærer det globale samfunnet mot sterkere enhet. På hvert stadium av menneskenes historie blir mer komplekse nivåer av integrering ikke bare mulig, men nødvendig. Nye og mer presserende utfordringer dukker opp, og hele forsamlingen av politikere er tvunget til å utarbeide nye ordninger som tar for seg tidens behov gjennom større inkludering, sammenheng og samarbeid. Dagens krav presser eksisterende strukturer for tilrettelegging av forhandlinger mellom nasjoner, så vel som systemer for konfliktløsning, ut over deres kapasitet for effektivitet. Vi finner derfor oss selv stående på terskelen til en definerende oppgave: å organisere våre affærer målrettet i full bevissthet om oss selv som ett folk i ett felles hjemland.

**En ekte verdsettelse av
menneskehetens enhet
inneholder i seg
det essensielle begrepet mangfoldighet.**

Å anerkjenne den menneskelige familiens enhet er ikke å kreve ensartethet eller å gi avkall på det brede spekter av etablerte systemer for styresett. En ekte verdsettelse av menneskehetens enhet inneholder i seg det essensielle begrepet mangfoldighet. Det som trengs i dag er en fastslått konsensus som, samtidig som den bevarer de ulike systemene og kulturene rundt om i verden, legemliggjør et sett felles verdier og prinsipper som kan tiltrekke seg støtte fra alle nasjoner. En viss enighet rundt disse felles prinsippene og normene kan allerede skjelnes i idealene som former globale agendaer, som for eksempel menneskerettighetenes allmenngyldighet, viktigheten av å utrydde fattigdom eller behovet for å leve innenfor miljømessig bærekraftige grenser. Men det er ennå en vei å gå, og de utfordrende implikasjoner av slike idealer må tas i betraktning.

Et rammeverk som rommer et mangfold av tilnærminger, bygget på en forpliktelse til enhet og en felles rettferdighetsetikk, ville tillate at felles prinsipper blir satt ut i praksis i utallige ordninger og formuleringer. Innenfor et slikt rammeverk ville forskjeller i politisk struktur, rettssystem og sosial organisering ikke stå som friksjonspunkter, men som kilder til potensiell innsikt i nye løsninger og tilnærminger. I den grad nasjoner forplikter seg til å lære av hverandre, kan inngrudde vaner med konkurranse og beskyldninger erstattes av en kultur preget av samarbeid og utforskning, og en villet aksept av tilbakeslag og feiltrinn som uunngåelige aspekter av læringsprosessen.

**..velferden til ethvert segment
av menneskeheten
er uløselig bundet opp til
helhetens velferd.**

Sann anerkjennelse av global gjensidig avhengighet krever ekte omtanke for alle, uten forskjell. Villedende enkelt innebærer dette prinsippet en dyp omvurdering av prioriteringer. Altfor ofte blir fremme av det felles gode sett på som et sekundært mål – prisverdig, men til å bli arbeidet for bare etter at andre, snevrere nasjonale interesser er blitt sikret. Dette må endres, for velferden til ethvert segment av menneskeheten er uløselig bundet opp til helhetens velferd. Utgangspunktet for rådslagning om ethvert program eller fremgangsmåte må være å vurdere hvilken innvirkning det vil ha på alle samfunnssegmenter. Ledere og beslutningstakere blir dermed konfrontert med et kritisk spørsmål idet de vurderer verdiene av enhver foreslått handling, det være seg lokal, nasjonal eller internasjonal: Vil en beslutning fremme det beste for menneskeheten i sin helhet?

**Hva vil være
de globale implikasjoner
av innenrikspolitikken?**

Uansett hvilke fordeler som har påløpt av tidligere forestillinger om statlig suverenitet, krever nåværende forhold en langt mer holistisk og sammenhengende tilnærming til analyse og beslutningstaking. Hva vil være de globale implikasjoner av innenrikspolitikken? Hvilke valg bidrar til felles velstand og bærekraftig fred? Hvilke skritt foster edelhet og bevarer menneskeverd? Etter hvert som bevisstheten om menneskehetens enhet i økende grad veves inn i beslutningsprosesser, vil nasjoner finne det lettere å se hverandre som ekte partnere i forvaltningen av planeten, og å sikre velstanden til sine folk.

**..fremgang for alle
er ikke oppnåelig
hvis materielle fremskritt er skilt
fra åndelige og etiske fremskritt.**

Når ledere vurderer virkningen av politiske retningslinjer de står overfor, må de tenke over det som mange ville kalle den menneskelige ånd – den essensielle kvaliteten som søker mening og streber etter transcens. Disse mindre konkrete dimensjonene av menneskelig eksistens har vanligvis blitt sett på som begrenset til den personlige tros sfære og liggende utenfor det beslutningstakere og administratorer er opptatt av. Men erfaring har vist at fremgang for alle ikke er oppnåelig hvis materielle fremskritt er skilt fra åndelige og etiske fremskritt. For eksempel har økonomisk vekst de siste tiårene utvilsomt ført til velstand for mange, men da denne veksten ikke har vært forankret i rettferdighet, har noen få dratt uforholdsmessig nytte av dens frukter, mens mange lever under prekære forhold. De som lever i fattigdom har størst risiko for å rammes av enhver krise i verdensøkonomien, noe som forverrer eksisterende ulikheter og intensiverer lidelse. Alle anstrengelser for å fremme samfunnet, selv om de er opptatt av materielle forhold alene, hviler på underliggende moralske antagelser. Enhver beslutning reflekterer overbevisninger om menneskenaturen, verdiene som fremmer forskjellige sosiale mål og måten som gitte rettigheter og plikter henger sammen på. Disse antagelsene avgjør i hvilken grad enhver beslutning vil gi universelle

fordeler. De må derfor være gjenstand for en nøye og ærlig undersøkelse. Bare ved å sikre at materiell fremgang bevisst er knyttet til åndelig og sosial fremgang, kan løftet om en bedre verden bli oppfylt.

**For det som en gang ble sett på
som en idealistisk visjon
om internasjonalt samarbeid,
har, i lys av de åpenbare og alvorlige utfordringene
som menneskeheten står overfor,
blitt til en pragmatisk nødvendighet.**

Bevegelse mot mer koordinerte og genuint samarbeidende internasjonale relasjoner vil til slutt kreve en prosess der verdensledere kommer sammen for å omforme og rekonstituere den globale orden. For det som en gang ble sett på som en idealistisk visjon om internasjonalt samarbeid, har, i lys av de åpenbare og alvorlige utfordringene som menneskeheten står overfor, blitt til en pragmatisk nødvendighet. Effekten av trinnene i denne retningen vil avhenge av at velbrukte mønstre av fastlåste situasjoner og blindveier blir vraket til fordel for en global samfunnsetikk. Overveielserprosesser vil måtte være mer storsinnede, begrunnede og hjertelige – ikke motivert av fastlåste stillinger og snevre interesser, men av en felles søken etter en dypere forståelse av komplekse problemer. Mål som er uforenlige med jakten på det felles gode, må settes til side. Inntil dette er den dominerende etikken, vil varig fremgang vise seg å være flyktig.

**..en såkalt verdensparlamentarisk forsamling
vil kunne gjøre mye
for å styrke legitimiteten
og forbindelsen folk har til dette globale organet**

En slik holdning forsterker en prosessorientert tilnærming til fremgang, bygger gradvis på styrker og responderer på realiteter som måtte utvikle seg. Og etter hvert som felles kapasitet til begrunnet og sindig undersøkelse av fortjenesten ved ethvert gitt forslag vokser, er et spekter av reformer verdt videre overveielse. For eksempel ville etableringen av et andre kammer av De forente nasjoners generalforsamling, der representanter er direkte valgt – en såkalt verdensparlamentarisk forsamling – kunne gjøre mye for å styrke legitimiteten og forbindelsen folk har til dette globale organet. Et verdensråd for fremtidige saker kunne institusjonalisere betraktningen av hvordan politiske retningslinjer vil kunne påvirke kommende generasjoner og gi oppmerksomhet til et spekter av problemer slik som beredskap for globale kriser, bruken av nye teknologier eller fremtiden for utdanning eller sysselsetting. Å styrke det juridiske rammeverket vedrørende naturens verden, ville gi sammenheng og vigør til det biologiske mangfoldet, klimaet og miljøregimene og sørge for et robust grunnlag for et system for felles forvaltning av planetens ressurser. Reformering av den generelle infrastrukturen for å fremme og opprettholde fred, inkludert reform av Sikkerhetsrådet selv, ville gjøre det mulig for kjente mønstre av lammelse og vranglås å måtte vike for en mer avgjørende respons på trusselen om konflikt. Slike initiativer, eller sammenlignbare innovasjoner, ville kreve mye fokusert overveielse, og det ville måtte være en generell konsensus i favør av hvert av dem for at det skal vinne aksept og legitimitet. Selvfølgelig ville de ikke i seg selv være tilstrekkelige til å møte menneskehetens behov; likevel, i den grad de ville være forbedringer av det som eksisterer i dag, kunne hvert av dem bidra sin del til en vekst- og utviklingsprosess som virkelig er transformerende.

Den verden som det internasjonale samfunnet har forpliktet seg til å bygge – der vold og korrupsjon har måttet vike plass for fred og godt styresett, for eksempel, og der likestilling mellom kvinner og menn er blitt innført i alle fasetter av sosialt liv – har ennå aldri eksistert. Framdriften mot målene som er nedfelt i globale agendaer, krever derfor en bevisst orientering mot eksperimentering, søken, innovasjon og kreativitet. Etter hvert som disse prosessene utfolder seg, må det moralske rammeverket som allerede er definert av De forente nasjoners charter, brukes med økende troskap. Respekt for internasjonal lov, opprettholdelse av grunnleggende menneskerettigheter, overholdelse av traktater og avtaler – bare i den grad slike forpliktelser overholdes i praksis, kan De forente nasjoner og dens medlemsstater vise en standard av integritet og troverdighet overfor verdens folk. Uten dette vil ingen grad av administrativ omorganisering løse rekken av langvarige utfordringer foran oss. Som Bahá'u'lláh erklærte: *«Ord må understøttes av gjerninger, for gjerninger er den sanne prøven på ord.»*

**Samarbeid er mulig
i en skala man ikke engang kunne drømme om
i tidligere tider,
og åpner således utsikter
for fremgang uten sidestykke.**

Årene som avslutter De forente nasjoners første århundre, representerer en periode med enorme muligheter. Samarbeid er mulig i en skala man ikke engang kunne drømme om i tidligere tider, og åpner således utsikter for fremgang uten sidestykke. Men mislykkes man i å komme til en enighet som støtter effektiv global koordinering, risikerer man konsekvenser langt mer alvorlige – potensielt katastrofale – enn dem som har oppstått fra den senere tids forstyrrelser. Oppgaven som nasjonenes samfunn står overfor er således å sikre at maskineriet i internasjonal politikk og makt i økende grad er rettet mot samarbeid og enhet.

På hundreårsdagen for De forente nasjoner, kunne det ikke være mulig for alle innbyggerne av vårt felles hjemland å være sikre på at vi har satt i gang en realistisk prosess for å bygge den globale orden som trengs for å opprettholde fremgang i de kommende århundrene? Dette er håpet til Bahá'í International Community og målet som det arbeider mot. Vi gjentar den gripende appellen som for lenge siden ble uttrykt av Bahá'u'lláh om ledere og herskere over menneskelige anliggender: *"La dem, etter å ha gjennomtenkt dens behov, rådslå sammen og gjennom engasjert og full overveielse gi en syk og hårdt hjemsøkt verden det legemiddel den trenger."*

Original: "A Governance Befitting - Humanity and the Path Toward a Just Global Order",
Copyright 2020 Bahá'í International Community, <https://www.bic.org/>

New York, NY 10017, USA